

СУЧАСНА КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ

В ФАРМАКОТЕРАПІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЦІ ЗАХВОРЮВАНЬ
З ПОЗИЦІЙ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ

Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції
за участю міжнародних спеціалістів з клінічної фармакології

м. Вінниця
7-8 листопада 2019 р.

Міністерство охорони здоров'я України
ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України»
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова
Департамент охорони здоров'я Вінницької ОДА
Департамент охорони здоров'я Вінницької міської ради
Асоціація фармакологів та клінічних фармакологів України

Сучасна клінічна фармакологія в фармакотерапії та профілактиці захворювань з позицій доказової медицини

*Modern clinical pharmacology in
pharmacotherapy and prevention of diseases
based on evidence medicine*

**Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної
конференції за участю міжнародних спеціалістів з
клінічної фармакології**

X Ukrainian International Scientific Conference

**Вінниця
7-8 листопада 2019 р.**

*Vinnitsia
7-8 November, 2019*

Министерство здравоохранения Украины
ГУ «Институт фармакологии и токсикологии НАМН Украины»
Винницкий национальный медицинский университет им. Н.И. Пирогова
Департамент здравоохранения Винницкой ОГА
Департамент здравоохранения Винницкого городского совета
Ассоциация фармакологов и клинических фармакологов Украины

Современная клиническая фармакология в фармакотерапии и профилактике заболеваний с позиций доказательной медицины

**Материалы X Всеукраинской
научно-практической конференции с участием
международных специалистов по клинической
фармакологии**

**Винница
7-8 ноября 2019 г.**

УДК 615.03: 615.27:615.36
С 89

Редакційна колегія:

академік НАМН України Мороз В. М. (м. Вінниця),
проф. Яковлева О. О. (м. Вінниця)

С 89 Сучасна клінічна фармакологія в фармакотерапії та профілактиці захворювань з позицій доказової медицини /
Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 7-8 листопада 2019 року. – Вінниця, Нілан-ЛТД, 2019. – 272 с.
ISBN 978-966-949-188-6

Матеріали конференції висвітлюють сучасні проблеми в Україні, щодо актуальних питань клінічної та експериментальної фармакології, відповідно світовим стандартам. Серед представлених аспектів тексту значна частина публікацій присвячена оглядам та світовим рекомендаціям, які повинні ставати орієнтирами для впровадження. Надано наукові розробки вітчизняних учених, щодо створення перспективних для клінічних випробувань активних речовин з фармакодинамічними ефектами. Узагальнено досвід клінічних спостережень при фармакотерапії найбільш розповсюджених та соціально значущих захворювань (в педіатрії, кардіології, пульмонології, ревматології, гастроентерології, онкогематології, психіатрії, хірургії, спортивній медицині тощо), з акцентом на визначення особливостей фармакодинаміки лікарських засобів, уточнення молекулярних механізмів їх дії, оцінки ефективності та безпеки в умовах взаємодії ліків, на тлі оптимальної комплексної фармакотерапії.

УДК 615.03: 615.27:615.36

ISBN 978-966-949-188-6

© Вінницький національний медичний
університет ім. М.І. Пирогова, 2019

ФАРМАКОГЕНЕТИЧНИЙ АСПЕКТ НЕПЕРЕНΟΣИМОСТІ МЕТФОРМІНУ

Чухрай О.А., Маслоїд Т.М.

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова,
21018, вул. Пирогова, 56,
м. Вінниця, Україна, tmaloed@ukr.net

Актуальність. Цукровий діабет (ЦД) – це група метаболічних захворювань, що характеризується стійкою гіперглікемією, дефектом секреції інсуліну та/або інсулінорезистентністю. По визначенню Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я ЦД відноситься до глобальних медико-соціальних проблем. У структурі загальної захворюваності нашої країни захворювання ендокринної системи займають шосте місце. При цьому кожна третя особа з ендокринним захворюванням страждає на цукровий діабет. Найбільшу загрозу становлять ускладнення, які є основною причиною інвалідності та смертності хворих.

Мета дослідження. Систематизація літературних даних щодо побічних реакцій метформіну, пов'язаних з поліморфізмом генів OCT1 (органічний катіон-транспортер 1).

Матеріали та методи. Опрацьовано 50 джерел наукової літератури по даній темі.

Результати. Аналіз літературних джерел показує, що метформін – препарат, що найчастіше призначається при цукровому діабеті типу 2, внаслідок його багатокomпонентного гіпоглікемічного впливу (зниження глюкози в печінці за рахунок пригнічення глікоконєнегенезу та глікогенолізу; підвищення чутливості до інсуліну в м'язах, що призводить до поліпшення периферичного захвату й утилізації глюкози; сповільнення всмоктування глюкози в кишечнику), однак у 25% пацієнтів виникають шлунково-кишкові побічні дії (нудота, блювання, діарея, метеоризм, біль в животі), що є причиною відміни препарату. Існує гіпотеза, що побічні реакції з боку шлунково-кишкового тракту обумовлені стимуляцією кишечника секрецією серотоніна, зміни в метаболізмі інкретину та глюкози, пов'язаних з високою концентрацією метформіна в кишечнику після перорального прийому препарату. Метформін транспортується різними ізоформами органічних катіонних транспортерів (OCTs). Через базолатеральну мембрану ентероцита за допомогою OCT1 (ген SLC22A1) метформін потрапляє в

кровообіг; через порталну вену препарат проникає в печінку, де за участю тих же транспортерів OCT1 і OCT3 надходить у гепатоцит; циркулюючий у крові метформін також захвачується нирками (ренальними епітеліальними клітинами) за допомогою OCT2 (SLC22A2-ген), після фільтрації частина препарату реабсорбується в проксимальних і дистальних ниркових каналцях за допомогою OCT1 (SLC22A1-ген) і PMAT, що кодується SLC2A4-геном. За останні роки значний прогрес був досягнутий у розумінні впливу загальних генетичних поліморфізмів у генах транспортерів на модуляцію фармакокінетики метформіну. Відповідно до джерела інформації – “Association of Organic Cation Transporter 1 with Intolerance to Metformin in Type 2 Diabetes: A GoDARTS Study” (Tanja Dujic, Kaixin Zhou, Louise A Donnelly, Roger Tavendale, Colin NA Palmer, Ewan R Pearson), дослідження населення проводилось з використанням Genetics of Diabetes Audit and Research Tayside Study (GoDARTS). Ресурс GoDARTS включав 10 000 пацієнтів з цукровим діабетом типу 2, що лікувались метформіном з 1 січня 1994 р. до 1 червня 2011р., відповідно до показань та генетичних обстежень з 1940 пацієнтів: 1729 пацієнтів – сприймали лікування, у 211 пацієнтів була непереносимість. Генетичні дослідження показали, що наявність двох алелей OCT1 зі зниженою функцією у першої групи – 6,6% , у другої – 13,3%.

Висновок. Результати фармакогенетики демонструють значення генетичної інформації індивідуума, як важливого фактора для визначення наступної лікувальної стратегії.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ КОМБІНАЦІЇ N- АЦЕТИЛГЛЮКОЗАМІНУ ТА КВЕРЦЕТИНУ НА ВИДІЛЬНУ ФУНКЦІЮ НИРОК У ЩУРІВ З ШЕМІЧНОЮ ГОСТРОЮ НИРКОВОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ

Шебеко С.К.

Національний фармацевтичний університет, 61002, вул.
Пушкінська, 53, м. Харків, Україна, shebeko.sk@gmail.com

Актуальність. Ефективне лікування гострої ниркової недостатності (ГНН) є важливою проблемою медико-фармацевтичної практики сьогодення. ГНН є поширеним ускладненням не тільки захворювань нирок, а й різних паліативних та оперативних методів